Сонце підсмажувало кам'яні дабани, як велетенську яєчню. Автомобіль, немов чорна муха, що не може витягти своїх лап із розпеченої рідини, застряв на круглому й рівному, як куряче яйце, дабані.

Це був старий напіврозбитий легковий "форд", завантажений горою ящиків. Коло нього нікого не було видно.

З долини на дабан підіймався другий автомобіль, що гарчав і чмихав, як ведмідь, який лізе на високе дерево. Тут проходила дорога з Алтан-Булака на Улан-Батор.

Великий вантажний автомобіль, що віз важкі залізні рейки, чмихнувши ще кілька разів, стомлено спинився коло "форда". З вантажної машини злізло двоє шоферів, випростовуючи розбите їздою тіло.

— Алло! Що трапилось?

З-під автомобіля вистромились грубі черевики, потім ноги, й, нарешті, з-під нього вилізла маленька чорна постать юнака-монгола.

— Здрастуйте! — привітався монгол, привітно посміхаючись своїм чорним пласким обличчям. Його приплескуватий ніс був урівень із щоками, але той, хто виліпив це монгольське обличчя, нагородив його білими, як циферблат, зубами й щирою посмішкою.

— Тарілка! — тихо промовив шофер до свого приятеля.

Обидва вони з презирством поглядали на монгола та на його підтоптану "галошу", що трохи схилилась на переднє колесо.

— Здається, луснула вісь, — сказав монгол і знову поліз під автомобіль.

Шофери трохи постояли, переступаючи з ноги на ногу.

— Заправимо бензинові баки? — спитав один із них і пішов до вантаговоза.

З-під сидіння він витяг пляшку горілки, пару консервних коробок, хліб і шматок ковбаси. Обидва вони зручно розташувалися в тіні від вантажника, наче це була тінь од пальми, і взялися до їжі.

Молодий монгол присів до них. У нього на забрудненій автолом блузі червонів значок КІМу.

Розмова точилась мляво. Всі пожвавішали тільки тоді, коли пляшка почала нагадувати видоєне козяче вим'я.

— Ти звідки? — спитав монгола один із шоферів.

— З Буркавескадрону! Був на війні, — відповів монгол.

Обидва шофери подивились на нього з більшим зацікавленням — так дивляться на несподівану появу нової людини.

— Всипали "ходям"?

— Хо-хо! — засміявся монгол. — Добре всипали На великий палець! Мало-мало в генерала Лян Джун-дзя не вцілили!

— Не любиш китайців?

Але монгол, на здивування шоферів, які гадали, що мають справу з людиною малописьменною, відповів розумно й докладно:

— Чого? Китайці мають своїх купців та капітанів, а робітник-китаєць мені не ворог.

— Робітники скрізь однакові, — підтвердив шофер, — скрізь із них три шкури деруть!

— Парко було?..

— Мало-мало парко! Був мороз, проте доводилось і потіти.

Тінь од автомобіля пересунулась, як стрілка годинника, і шофери знову сиділи під пекучим промінням. Монгол розповідав. Він підвівся й рухами підсилював своє оповідання, як артист у китайському театрі.

— Генерал Лян Джун-дзя закопався, як тарбаган, у місті Манчжурія. Червона Армія підходила все ближче й ближче... — Монгол зробив рух, наче щось обіймає. — Його смердючу нору оточували з усіх кінців. Наші частини захопили останній роз'їзд, перед Манчжурією. Бій розгортався. Вранці манчжурська залога зробила спробу прорватися через кільце червоних, що оточували її. Один полк китайців, щось із тисячу чоловіка, десь збоку продерся й посунув на роз'їзд Абагатуєвськ, де був лише штаб та канцелярія. Командири й канцелярія негайно залягли з кулеметами. Але що вони могли зробити з такою навалою? Поруч був лише наш Буркавескарон. Мороз розгулявся, як білогвардієць. Гадали, що від штабу не лишиться й порошинки! Ми швидко приготувались. "Ескадрон, слухай мене! — скомандував наш комсомолець Лупсан-Даші. — Хлопці! — сказав він. — Радянська влада звільнила нас від генералів та китайців! Вже кілька років вільно живе наша Бурято-Монгольська республіка. Але ми ще ніколи не захищали Радянську владу. Ніхто ще не бачив, як ми вміємо битися за неї! Хлопці, покажемо ж, як ми вміємо битися за Радянську владу!.." Ми негайно ж скинули з себе чоботи,

бурки, залишили все, засукали рукава, скочили на коней і блиснули шаблями...

— Навіщо ж ви поскидали з себе чоботи й шинелі, адже ж був мороз? —запитав один із шоферів.

— Щоб краще було працювати! Переможцями ми вернулись би і вдяглися б знову, а переможеним усе одно смерть, і одяг не потрібний. Ми рубали китайців у пень! Ми летіли, як летить пустелею вихор! Ми столочили китайців, як толочать траву в степу! Шістсот китайців вирубали до ноги. Решту взяли в полон. З наших хлопців загинуло лише двоє, четверо були поранені. Потім ми знов одягнулись. Наш ЦВК надіслав нам привітання: "Бурято-Монголія пишається із своїх бійців. Слава героям, слава тим, що загинули в боях!"

Монгол кінчив своє оповідання і, не чекаючи обговорень, пішов до свого "форда". Він одкрив покришку й пірнув головою в мотор.

Шофери зібрали рештки їжі, сіли до вантажника, який вистрелив кілька разів, поки зрушив із місця і почав обережно спускатись по другий бік дабана.

Унизу, в рівнині, їх наздогнав "форд".

— Гей-го!.. — крикнув монгол, випереджаючи їх.

— Як твоє прізвище? — запитав шофер, піддаючи газу й силкуючись іти поруч із монголом.

— Лупсан-Даші! — крикнув той, переходячи на третю швидкість.

Маленький шофер, з приплюснутим монгольським обличчям, забруднений в автол, чорний як жук, був один із героїв, що охороняв

кордон своєї Червоної батьківщини, що показав, як він уміє битися за Радянську владу.

Шофери грузовика силкувалися наздогнати монгола, що його автомобіль уже далеко чорною мухою знову дряпався на круглий, як яйце, дабан.